

Жоден і під жодними благими намірами не може позбавити людину її будь-якого природного чи юридичного права взагалі, а також права оскаржувати рішення суду першої інстанції в апеляційному чи касаційному порядку зокрема, бо таке позбавлення стає суттєвим звуженням існуючих особи прав і суперечить конституційному принципу, закріпленому в ст. 22 чинної Конституції України, – *«при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод»*.

Частина 3 ст. 349 КПК України, зазначаючи, що «суд має право, якщо проти цього не заперечують учасники судового провадження, визнати недоцільним дослідження доказів щодо тих обставин, які ніким не оскаржуються», вступає в протиріччя з ч. 5 ст. 364 КПК, де зазначається: «учасники судового провадження мають право в судових дебатах посилатися лише на ті докази, які були досліджені в судовому засіданні», а також суперечить ч. 3 ст. 370 КПК, що «обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі об'єктивно з'ясованих обставин, які підтверджені доказами, дослідженими під час судового розгляду та оціненими судом відповідно до ст. 94 цього Кодексу».

Таким чином, ч. 3 ст. 349 КПК України, в якій закладено модель спрощеного правосуддя, підлягає скасуванню як норма, яка заперечує суттєві існуючі гарантії встановлення об'єктивної істини та забезпечення прав і свобод людини, звужує існуючі права і свободи людини і не відповідає чинній Конституції України, міжнародним правовим актам та принципам, а також окремим положенням норм самого КПК України.

Уркевич Віталій Юрійович,
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри земельного та аграрного права
Національного університету «Юридична академія
України ім. Ярослава Мудрого»

АКТУАЛЬНІ ПРАВОВІ ПИТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОХОЛДИНГІВ

Останніми роками на території України створено й функціонує близько шістдесяті аграрних холдингових компаній (агрохолдингів), кожна з яких інтегрує по 20-30 аграрних господарств. Розглянемо окремі правові питання їх діяльності.

Частиною 5 ст. 126 Господарського кодексу України холдингова компанія констатується як публічне акціонерне товариство, яке володіє, користується, а також розпоряджається холдинговими корпоративними пакетами акцій (часток, паїв) двох або більше корпоративних підприємств (крім пакетів акцій, що перебувають у державній власності). Стаття 1 Закону «Про холдингові компанії в Україні» від 15 березня 2006 р. № 3528-IV визначає, що холдингова компанія – це акціонерне товариство, яке володіє, користується та розпоряджається холдинговими корпоративними пакетами акцій (часток, па-

ів) двох або більше корпоративних підприємств. Холдинговим корпоративним пакетом акцій (часток, паїв) вважається пакет акцій (часток, паїв) корпоративного підприємства, який перевищує 50% чи становить величину, яка забезпечує право вирішального впливу на господарську діяльність корпоративного підприємства, холдингової компанії.

Звідси витікає, що за організаційно-правовою формою холдингова компанія є публічним акціонерним товариством, що має у власності пакет акцій (часток, паїв) інших корпоративних підприємств, й при цьому цей пакет забезпечує вирішальний вплив на такі підприємства. Іншими словами, холдингова компанія повністю впливає й контролює господарську діяльність інших корпоративних підприємств, а звідси її учасниками можуть бути лише господарські товариства (акціонерні, товариства з обмеженою чи додатковою відповідальністю, повні чи командитні товариства).

Спеціальних нормативних приписів, присвячених функціонуванню агрохолдингів, законодавство України не містить. Спираючись на наведене вище легальне визначення холдингової компанії, можна запропонувати вважати аграрною холдинговою компанією (агрохолдингом) публічне акціонерне товариство, яке володіє, користується та розпоряджається холдинговими корпоративними пакетами акцій (часток, паїв) двох або більше сільськогосподарських господарських товариств. Агрохолдинг не є особливою організаційно-правовою формою юридичної особи, суб'єкта господарювання, а є різновидом холдингової компанії, публічного акціонерного товариства, що об'єднує й контролює аграрних товаровиробників.

Незважаючи на усі позитиви, функціонування агрохолдингів має й певні негативні наслідки, зокрема щодо ліквідації вітчизняних сільськогосподарських підприємств. Більше того, агрохолдинги використовують на умовах оренди по 300 і більше тисяч гектарів сільськогосподарських угідь, а звідси відбувається концентрація земель витісненням з ринку оренди землі певної кількості аграрних підприємств і фермерів, що загострює соціально-економічну ситуацію на селі. Її основними характеристиками є не лише припинення існування сільськогосподарських підприємств у відповідній місцевості, а й втрата для певної кількості сільських жителів місця роботи, відсутність податкових надходжень до місцевих бюджетів, відсутність фінансування розвитку соціальної інфраструктури села та ін.

Вважаємо, що у законодавстві України слід закріпити спеціальні правові приписи щодо діяльності агрохолдингів. Зокрема, можна запропонувати такі положення. По-перше, слід законодавчо обмежити площі земельних ділянок, що можуть перебувати в оренді агрохолдингів чи його учасників (аграрних господарств). Розміри таких площ мають бути науково обґрунтованими та такими, що не дозволяють агрохолдингу перетворюватися на монопольну структуру у певному сегменті аграрного ринку. Також можливим є й обмеження території функціонування агрохолдингу певним адміністративним районом. По-друге, слід встановити зобов'язання агрохолдингів сплачувати частину податкових платежів до відповідного місцевого бюджету за місцезнаходженням використовуваних ними земельних площ. Розмір таких платежів

може визначатися виходячи з площі земельних ділянок, що використовуються названими суб'єктами для виробництва сільськогосподарської продукції. По-третє, слід зобов'язати агрохолдинги наймати на роботу відповідну кількість мешканців сільської місцевості за місцезнаходженням використовуваних ними земельних площ. Знов-таки, кількість таких працівників може визначатися залежно від площі земельної ділянки, що використовується відповідним агрохолдингом. У разі невиконання такого обов'язку агрохолдинг має сплатити відповідні кошти до місцевого бюджету.

Вважаємо, що наведені заходи можуть бути дієвим способом збалансування державних й приватних інтересів щодо розвитку аграрної сфери й діяльності агрохолдингів в Україні.

Чаплинський Костянтин Олександрович,
доктор юридичних наук, професор, начальник кафедри
криміналістики, судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ТАКТИЧНА КОМБІНАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Успішному провадженню досудового розслідування, а саме якісному проведенню слідчих дій, сприяють засоби криміналістичної тактики – власне, знаряддя праці, за допомогою яких слідчий вирішує тактичні завдання досудового розслідування. До засобів криміналістичної тактики у науковій літературі більшість вчених традиційно відносять: тактичний прийом; тактичну комбінацію; тактичну операцію; тактичну рекомендацію; тактичне рішення. Вказані засоби криміналістичної тактики не є процесуальними, втім, вони розроблені на основі досягнень науки і узагальнення матеріалів оперативно-розшукової та слідчої практики, що дозволяє слідчому ефективніше, з меншою витратою сил, засобів та часу проводити слідчі дії.

Під час розслідування кримінальних правопорушень перед слідчим може постати ситуація, коли для вирішення завдань кримінального судочинства використання тактичного прийому або тактичної рекомендації є недостатнім. У такому разі виникає необхідність проведення тактичних комбінацій чи тактичних операцій. Сьогодні у сучасній криміналістичній тактиці використовуються поняття «тактична комбінація» і «тактична операція», визначення яких має дискусійний характер.

Відповідно до тлумачного словника комбінація – це сполучення, поєднання або розташування чого-небудь у певному порядку; система прийомів для здійснення складного плану або задуму для здійснення якоїсь мети.

До визначення зазначених категорій у науковій літературі вчені підходять по-різному. Так, на думку однієї групи вчених (П.Д. Біленчук, В.І. Перкін), тактична комбінація являє собою зумовлене слідчою ситуацією